

Sygn. akt III USK 526/21

POSTANOWIENIE

Dnia 23 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z odwołania E. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W.

o zasiłek chorobowy i świadczenie rehabilitacyjne,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 23 września 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze

z dnia 23 kwietnia 2021 r., sygn. akt VII Ua 26/20,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie z odwołania E. G., przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. o zasiłek chorobowy, świadczenie rehabilitacyjne, wyrokiem z dnia 24 września 2020 r., IV U 9/19 zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego z dnia 31 października 2018 r. w ten sposób, że przyznał wnioskodawczyni prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 18 października 2018 r. do dnia 23 października 2018 r., oddalił odwołanie w dalszym zakresie oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że odwołująca się była zatrudniona na podstawie umowy o pracę i z tego tytułu podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu. Prowadziła także

działalność gospodarczą. Z tego tytułu podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. Wnioskodawczyni przebywała na zwolnieniach lekarskich od 9 maja 2018 r. do 23 października 2018 r., od 12 czerwca 2018 r. pobierała zasiłek chorobowy. Zaświadczenie lekarskie za okres od 10 do 23 października 2018 r. zostało wytypowane przez ZUS do kontroli prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy. W dniu 17 października 2018 r. wnioskodawczyni stawiała się na badaniu u lekarza orzecznika. Lekarz orzecznik uznał, że niezdolność do pracy wnioskodawczyni ustała w dniu 17 października 2018 r. Okres zasiłkowy wnioskodawczyni upływał 6 listopada 2018 r. Nie zostało wystawione zwolnienie lekarskie za okres od 24 października 2018 r. do 6 listopada 2018 r. Natomiast z opinii biegłych sporządzonych w toku postępowania sądowego wynikało, że wnioskodawczyni nie odzyskała zdolności do pracy w okresie od dnia 17 października do 6 listopada 2018 r.

Uwzględniając odwołanie w zakresie dotyczącym prawa do zasiłku chorobowego w okresie od 18 do 23 października 2018 r., Sąd pierwszej instancji wyjaśnił, że z opinii biegłych wynikało, iż odwołująca się nie odzyskała zdolności do pracy w tym okresie, co w konsekwencji oznaczało, że przysługuje jej prawo do zasiłku za ten okres. Jednocześnie Sąd pierwszej instancji przyjął, że odwołującą nie przysługuje prawo do świadczenia rehabilitacyjnego, ponieważ nie wyczerpała okresu zasiłkowego. Okres zasiłkowy (182 dni) upływał bowiem w dniu 6 listopada 2018 r., natomiast uwzględniona w toku postępowania sądowego niezdolność odwołującej się do pracy trwała do dnia 23 października 2018 r., a okoliczność tą potwierdzało zaświadczenie lekarskie zakwestionowane – bezpodstawnie – przez organ rentowy. Natomiast za okres po 23 października 2018 r. do 6 listopada 2018 r. odwołująca się nie przedłożyła zwolnienia lekarskiego. Tymczasem, aby uzyskać prawo do świadczenia rehabilitacyjnego, konieczne jest nie tylko wykazanie niezdolności do pracy ale także wykorzystanie okresu zasiłkowego, do czego z kolei wymagane jest przedstawienie stosownego zaświadczenia na druku ZUS ZLA i złożenie wniosku o przyznanie zasiłku chorobowego. Wniosek taki nie został złożony za okres od 24 października 2018 r. do 6 listopada 2018 r., co doprowadziło do niewyczerpania okresu zasiłkowego.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze wyrokiem z 23 kwietnia 2021 r., VII Ua 26/20 oddalił apelację odwołującej się. Sąd drugiej instancji podkreślił, że sekwencja nabywania prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego i ich realizacji jest ściśle określona w ustawie zasiłkowej: świadczeniem podstawowym (pierwszym) jest zasiłek chorobowy przyznawany po upływie wymaganego okresu ubezpieczenia chorobowego i na określony czas, to jest maksymalnie na 182 dni. Dopiero po wyczerpaniu okresu pobierania tego świadczenia można ubiegać się o prawo do świadczenia rehabilitacyjnego. Tymczasem odwołująca się za okres od 24 października 2018 r. do 6 listopada 2018 r. nie pobierała zasiłku chorobowego, ponieważ nie przedstawiła stosownego zaświadczenia lekarskiego i nie złożyła wniosku o przyznanie prawa do zasiłku chorobowego, a tym samym nie wyczerpała okresu zasiłkowego i to z tego powodu odwołującej nie przysługuje świadczenie rehabilitacyjne. Bez znaczenia przy tym pozostaje fakt, czy odwołująca w tym okresie była zdolna albo niezdolna do pracy, ponieważ zasiłek chorobowy jest przyznawany na wniosek.

Odwołująca się zaskarżyła wyrok Sądu drugiej instancji skargą kasacyjną w całości. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, odwołująca się powołała się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a mianowicie, czy: „do nabycia prawa do świadczenia rehabilitacyjnego konieczne jest nie tylko pozostawanie niezdolnym do pracy, lecz także złożenie zaświadczenie ZUL ZLA i wniosku o przyznanie zasiłku chorobowego, gdy nie wynika to w żaden sposób z brzmienia ww. przepisów”; „dopuszczalnym jest wydawanie przez organ rentowy w jednym dniu (tj. orzeczenia o zdolności do pracy kwestionujących wystawione zwolnienie lekarskie oraz decyzji o odmowie przyznania świadczenia rehabilitacyjnego, w której podstawą odmowy pozostaje okoliczność, iż wnioskujący pozostaje zdolny do pracy w sytuacji gdy w dacie orzekania nie jest wyczerpany okres”. Ponadto odwołująca się powołała się na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, a to przepisów art. 8, 9 i 18 ust. 1 ustawy zasiłkowej przez wskazanie ich wzajemnej relacji z i określenie czy dla wyczerpania okresu zasiłkowego uprawniającego do uzyskania prawa do świadczenia rehabilitacyjnego konieczne jest nie tylko pozostawanie niezdolnym do pracy lecz także złożenie zaświadczenie ZUL ZLA i wniosku o przyznanie zasiłku

chorobowego podczas gdy nie wynika to w żaden sposób z brzmienia ww. przepisów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

W przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku sformułować zagadnienie prawne oraz przedstawić argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem jednolicie wyrażanym w judykaturze, oznacza to w praktyce, iż zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w

oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPiUS 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Skarżący powinien przy tym przedstawić zagadnienie prawne jako sformułowane w przytoczeniu przepisów prawa, na tle których ono powstało, przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, a także wykazać, że jest to zagadnienie, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, Legalis nr 1508600; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, Legalis nr 1482401; z dnia 24 maja 2016 r., I CSK 666/15). Innymi słowy istotne zagadnienie prawne powinno kotwiczyć się w regulacji prawnej, która powinna zostać przeanalizowana i opracowana, tak aby to wpierw sam skarżący mógł stwierdzić, że istotne zagadnienie prawne rzeczywiście występuje i dlatego powinien rozpoznać je Sąd Najwyższy. Skarżący ma zatem obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także – w uzasadnieniu wniosku – przedstawić odpowiednią jurydyczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2018 r., I UK 252/17, LEX nr 2533238). W celu spełnienia przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie wystarczy samo sformułowanie pytania do Sądu Najwyższego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2018 r., II CSK 12/18, LEX nr 2499783).

Z kolei istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z orzecznictwa lub stanowiska doktryny (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468). Nie występuje natomiast w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) tak, jak nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPiUS - wkładka 2003 Nr 13, poz. 5) lub gdy rozwiązanie problemu prawnego sformułowanego w skardze kasacyjnej nie nastrocza trudności interpretacyjnych.

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącej o przyjęcie jej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów, ponieważ w treści obu sformułowanych „zagadnień prawnych” nie powołano żadnego przepisu prawa, na tle którego takiego zagadnienie mogłoby powstać. Nie mamy więc do czynienia z problemem prawnym, gdyż „zagadnienia” podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zostały zakotwiczone w jakiegokolwiek podstawie prawnej, która pozwoliłaby Sądowi Najwyższemu na dokonanie wykładni prawa.

W dalszej kolejności Sąd Najwyższy stwierdza, że nie zachodzi potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości w wykładni lub rozbieżności w praktyce stosowania. Zaskarżony wyrok opiera się na takiej interpretacji przepisów ustawy zasiłkowej, zgodnie z którą do wyczerpania okresu zasiłkowego konieczne jest nie tylko spełnienie przesłanki „niezdolności do pracy” ale także złożenie zaświadczenia ZUL ZLA oraz wniosku o przyznanie zasiłku chorobowego. Na tle tego zapatrywania Sądu drugiej instancji skarżący zwrócił uwagę na potrzebę

rozstrzygnięcia wątpliwości w przedmiocie wykładni art. 8, art. 9 i art. 18 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z tytułu choroby lub macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 1232, ustawa zasiłkowa) w kontekście wzajemnych relacji między tymi przepisami oraz tego, że z ich wykładni nie wynika wymóg złożenia wspomnianych wniosku oraz zaświadczenia. Uznając, że nie zachodzi potrzeba wykładni powołanych we wniosków przepisów ustawy zasiłkowej, Sąd Najwyższy wyjaśnia, że wymóg przedstawienia zaświadczenia ZUL ZLA jako dowodu potwierdzającego niezdolność do pracy oraz złożenia wniosku o zasiłek chorobowy jako przesłanek warunkujących uznanie danego okresu niezdolności do pracy jako okresu zasiłkowego wynika wprost z innych przepisów ustawy zasiłkowej, zawartych w jej Rozdziale 11 poświęconym postępowaniu w przedmiocie ustalenie prawa do zasiłków i zasad ich wypłaty (zwłaszcza art. 61b ustawy zasiłkowej).

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[as]